

CARTOGRAFIA DE CASTELLAR L'OLIVERAL:
Investigació social sobre salut comunitària i
sobirania alimentària.

IX CONCURS COMPRENDRE LA SOCIETAT AMB CIÈNCIES SOCIALS (2022-2023)

IES Jordi de Sant Jordi
1r TASOCT:
Nayara Chiachio Villamayor
Adriano Tomás Dos Santos Matuku
Junior Christopher Nonso Ofojetu
Francisco Picazo Cuenca
Noelia Ponce Rua

Professorat: Mireia Gascón Gimeno, Ezequiel Julio Montagud i Anna Martínez Gonzalvo.

INDEX

1. Introducció	3
1.1. Estructura i objectius	4
1.2. Antecedents.....	5
2. Metodologia.....	6
2.1. Pla de treball.....	6
2.2. Fases del procés metodològic	7
○ Tasca 1: Identificació bàsica i cartogràfica.....	7
○ Tasca 2: Relats comunitaris i històries de vida.....	8
○ Tasca 3: Pràctica d'observació de l'espai urbà i periurbà.....	11
○ Tasca 4: Cartografia social al Colegi Públic (CEIP) Castellar l'Oliveral.....	12
○ Tasca 5: Disseny i dinamització d'una acció participada comunitària.....	13
3..1. Taula 1: Taula d'anàlisi a partir de la tècnica del mapeig col·lectiu (tasca 4).	16
3.2 Taula 2: Taula d'anàlisi a partir de l'acció participada comunitària (tasca 5).....	20
4. Conclusions.....	26
5.1. Annex 1: Dossier de treball per al projecte intermòduls: Cartografia de Castellar l'Oliveral.....	27
5.2. Annex 2: Mapa de Castellar l'Oliveral per a la identificació cartogràfica	28
5.3. Annex 3: Document d'anàlisi per al mapeig fotogràfic al voltant de l'urbanisme.....	29
5.4. Annex 4: Evidències documentals i fotogràfiques de la realització de les entrevistes i històries de vida	30
5.5. Annex 5: Passejada de l'institut a Castellar l'Oliveral	32
Annex 5.1. Recorregut.....	32
Annex 5.2. Taula anàlisi per reflexionar sobre les fotografies	32
.....	32
5.6. Annex 6 : Fitxes d'activitats de la cartografia social.....	33
Annex 6.1. Fitxa activitat introducció.....	33
Annex 6.2. Fitxa activitat mapeig col·lectiu	34
5.7. Annex 7 : Fotografies i altres evidències documentals del mapeig col·lectiu.....	35
5.8. Annex 8: Fotografies i evidències documentals de l'acció participada comunitària... 	37
Annex 8.1. Fotografies de l'espai: L'arbre dels sentiments	37
Annex 8.2. Fotografies de l'espai: Bústia de recollida d'informació.....	38
Annex 8.3. Fotografies de l'espai: Photocall amb bafarades i missatges.....	39

1. Introducció

La proposta “**Cartografia de Castellar l'Oliveral**” ha estat realitzada des del 1r curs d'Animació sociocultural i turística (ASC) de l'institut Jordi de Sant Jordi, i ha format part d'un projecte educatiu innovador que ha connectat part dels continguts i aprenentatges dels següents mòduls: Desenvolupament Comunitari, Context de l'ASC, Metodologia de la Investigació Social, Animació i Gestió Cultural i Dinamització Grupal.

Dins de la família professional Serveis a la comunitat, concretament dins del nostre perfil com a Animadors/es Socioculturals es fa present la demanda d'experienciar noves pràctiques socials, culturals, artístiques i comunitàries i explorar noves formes d'acció urbana i activació cultural en contextos reals que ens permeten promoure processos de creació i participació col·lectiva per pensar a construir els barris i pobles que volem habitar des d'un posicionament polític crític.

És per això que aquesta proposta parteix, d'una banda, per posar en context "**els aprenentatges**" de l'alumnat, però, d'una altra banda pretén generar connexions relacionals des d'una dimensió "**cultural i comunitària**" posant en especial valor els relats, memòries i lluites associades a les transformacions territorials amb la intenció de connectar de manera respectuosa i no invasiva aquelles demandes reals de la comunitat on es produeix aquest intercanvi que esdevé bidireccional amb les respostes i propostes que es pugen articular des del Cicle d'ASC.

El que aquest projecte proposa és visibilitzar la necessitat de la investigació social com a metodologia que ajude i done suport a la cocreació d'espais de trobada, desenvolupament comunitari i de corresponsabilitat compartida entre l'institut, l'alcaldia de Castellar-l'Oliveral, la xarxa d'organitzacions i la ciutadania a partir de pràctiques col·laboratives i participatives que articulen sabers i experiències diverses.

Així doncs, sorgeix aquesta proposta d'investigació que consisteix en el disseny i execució d'una Cartografia a Castellar-l'Oliveral per tal d'aproximar-nos a la seua història, els seus problemes socials i tota la seua trajectòria de lluita i moviments veïnals, connectats a una realitat que travessa a tota la nostra ciutat: la destrucció de l'horta i expropiació dels nostres territoris.

1.1. Estructura i objectius

El present treball s'estructura en cinc apartats que tenen com a finalitat mostrar el disseny i execució de la "Cartografia de Castellar l'Oliveral".

Al primer apartat, es desenvolupa la introducció, que ens ajuda a contextualitzar la pràctica d'investigació realitzada per l'alumnat. Al segon, s'emmarquen les diferents influències teòriques utilitzades per reflexionar sobre les problemàtiques i reptes de la mateixa investigació. Al següent, s'exposa la metodologia d'investigació social, així com les tècniques de recollida d'informació i els diferents instruments dissenyats. Al quart apartat, s'exposarà l'anàlisi i resultats d'aquesta investigació i que donaran peu al cinqué apartat, que tindrà com a finalitat redactar una sèrie de conclusions, no tan sols de la pràctica d'investigació, sinó també del procés d'aprenentatge .

Per tot açò, es planteja el següent objectiu general:

- Elaborar un relat col·lectiu que visibilitze els sabers i pràctiques crítiques de la pedania de Castellar a través de la investigació social.

Per a això, i per a poder aconseguir aquest objectiu es defineixen com a objectius específics:

- Comprendre conceptes vinculats a la lluita i els moviments socials de la ciutat de València.
- Reconéixer el territori per a la construcció d'una aproximació historiogràfica.
- Escoltar els relats de les persones que habiten el territori per tal de conéixer la seua història i les seues lluites.

1.2. Antecedents

Cal destacar que aquesta proposta "Cartografia de Castellar-l'Oliveral" va nàixer en el curs escolar 2021- 2022 fruit de la col·laboració entre l'equip docent de 1r curs de l'Institut Jordi de Sant Jordi de València, l'Alcaldia de Castellar-l'Oliveral i l'Associació de Veïnes i Veïns d'aquesta mateixa pedania.

La primera experiència va evidenciar que l'ús de tècniques pròpies de la metodologia qualitativa i les diferents pràctiques que es realitzaren ajudaren a l'alumnat a activar l'interès per les problemàtiques socials, els moviments i lluites veïnals i fer front a les necessitats actuals de canvi. En definitiva, contribuïren a promoure una formació orientada al creixement integral i al compromís individual i col·lectiu de convertir-se en futurs/es agents del canvi.

Així i tot, per què Castellar l'Oliveral?

Per què es tractava d'un barri pedani molt pròxim a l'IES, i ens permetia connectar i aproximar-nos a la seua història. Així com:

- Recuperar part de la nostra memòria històrica, com va ser el Pla Sud a conseqüència de la Riuada que va tindre lloc en 1957 i connectar-la amb altres fenòmens geopolítics que continuen generant impacte en l'actualitat, com per exemple l'ampliació del port de València.
- Crear espais comunitaris d'encontre entre l'alumnat, el professorat i les persones que habiten aquest territori.
- Despertar la sensibilitat cap a l'Animació Sociocultural com a model d'acció social, cultural i política que contribueix a la cohesió social, la participació comunitària i posicionaments contundents en aquests moment sociohistòric marcat pels discursos reaccionaris i les actituds d'odi.

2. Metodologia

Tot i que la pràctica es planteja majoritàriament des d'una metodologia qualitativa, seguint a autors com Luis Enrique Alonso o Jesús Ibáñez, es considera fonamental incorporar també tècniques de recollida quantitativa que ens ajuden a identificar la pedania i les seues característiques físiques i demogràfiques.

Amb aquesta investigació social volem aproximar-nos a la història de Castellar l'Oliveral i l'anàlisi de les mobilitzacions veïnals vinculades a la defensa de l'horta i treballar sobre la importància de la Salut Comunitària i Sobirania alimentària.

2.1. Pla de treball

A partir de l'elaboració del Pla de treball (fig.1) s'observen les diferents fases del procés metodològic de la proposta presentada, que apareixen explicades al llarg de l'apartat (2. *Metodologia*).

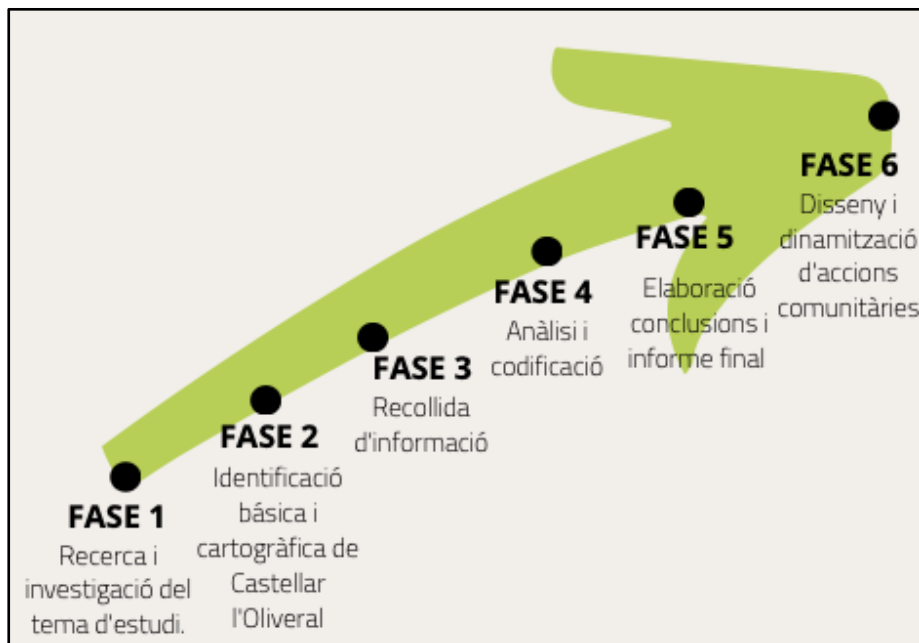

Fig. 1: Fases del procés metodològic

2.2. Fases del procés metodològic

Les diferents fases del procés metodològic, suposen la realització d'una pràctica emmarcada en un document de treball dins del projecte educatiu que connecta els diferents mòduls del 1r curs d'ASC. (Annex 1)

Al document s'observen les diferents tasques realitzades, i que en el seu conjunt han contribuït a l'execució de la cartografia social. Per facilitar la comprensió del procés metodològic i de la pràctica, a continuació es descriuen les diferents tasques:

- **Tasca 1: Identificació bàsica i cartogràfica**

Aquesta tasca ens permet conèixer entre altres, la tècnica de l'anàlisi documental, així com la diferenciació entre fonts d'informació primàries i secundàries.

Per poder identificar les principals dades físiques i demogràfiques s'ha realitzat una recerca en profunditat a través de diferents pàgines web, entre elles l'Oficina estadística de l'ajuntament de València, EMT, Google maps, etc.

La mateixa recerca sobre el nombre d'habitants de la pedania i posició en relació a la resta dels districtes, l'Índex d'Envel·liment o la població activa o a l'atur ens va permetre conèixer en profunditat la població. A més, estudiar la connectivitat com ara les línies de bus i la seua freqüència de pas, el carril bici o el temps que es tarda segons l'ús del transport privat o públic ajuda a comprendre les connexions d'una pedania tan propera i les dificultats d'accés a recursos fonamentals com el centre d'atenció primària o l'hospital.

A continuació, s'ha realitzat la identificació cartogràfica a partir del dibuix de la ciutat de València en barris i districtes, i la posterior delimitació de la pedania de Castellar l'Oliveral (Annex 2).

L'última activitat ha estat la passejada per Castellar l'Oliveral, per tal de veure i comprovar la connectivitat, i identificar la composició física del barri. Per a l'itinerari vam partir des de l'institut fins a la plaça de Castellar l'Oliveral. No obstant això, per tal de trobar sentit a aquesta tasca, s'han realitzat dues accions importants:

- Un taller de mapeig fotogràfic al voltant de l'urbanisme que ens ha permès conèixer algunes tècniques fotogràfiques i ha contribuït a transformar la nostra mirada i repensar els espais que habitem. (Annex 3)
- Lectura i anàlisi de l'article "El urbanismo del miedo" de Díaz y Honorato (2011).
- Lectura i anàlisi de diferents articles sobre el concepte i el sentit de la connectivitat ecològica (Folch, 2003).

Durant aquesta passejada, l'alumnat va realitzar diferents fotografies per tal de reflexionar posteriorment sobre les barreres que observaren.

- **Tasca 2: Relats comunitaris i històries de vida**

Està composta per diferents subtasques, que han estat fonamentals per al disseny dels guions de les històries de vida així com el seu posterior anàlisi.

- **Tasca 2.1. Lectura i anàlisi dels fragments de l'article "L'horta de València, la fi d'un patrimoni històric" d'Enric Guinot (2005).**
- **Tasca 2.2. Visionat dels documentals "Entre el dia i la nit no hi ha paret" del col·lectiu Les Espigolaeres i "A tornallom" d'Enric Peris.**
- **Tasca 2.3. Lectura i anàlisi del capítol "La punta", a La batalla de l'horta d'Enric Llopis (2016).**

La finalitat principal d'aquestes tasques és, d'una banda construir un marc teòric sòlid i comprendre conceptes amb els quals es treballarà al llarg de la cartografia com ara bé horta, patrimoni etnològic, arquitectònic i material, espigolar, etc. I d'altra banda, conèixer el que va passar al nostre territori i els testimonis de les persones que van perdre tot allò que per a elles era vida: la seua casa, l'horta, la comunitat, el seu mitjà de vida, etc.

De les lectures, el visionat i els posteriors debats i reflexions a classe, van sorgir idees molt interessants sobre les quals investigar com ara bé: Què passava amb l'horta en l'actualitat, si la gent més jove de Castellar l'Oliveral era conscient d'allò que havia passat amb el Pla Sud, quins eren les reptes actuals de la comunitat, etc.

- **Tasca 2.4. Disseny dels guions de les entrevistes (històries de vida)**

A partir de la documentació teòrica oferida per les docents de “ Com fer una història de vida”, i tota la informació recollida de l'anàlisi documental extret de les tasques i activitats anteriors (tasca 1 i 2), es comencen a dissenyar els guions de les entrevistes que es realitzaran a persones de referència com la presidenta de l'associació de veïnes, activistes i defensors de l'horta, llauradores i llauradors i afectades pel Pla Sud.

Per al disseny del guió i la realització d'aquestes, es formaren parelles de treball. No obstant, tot l'alumnat i el professorat estigueren presents en totes les entrevistes, ja que mentre la parella responsable plantejava les preguntes, la resta del grup feia d'observadora i prenia notes i evidències documentals (Annex 4).

- **Tasca 2.5. Transcripció de les entrevistes**

La transcripció va ser fonamental per poder recollir els relats i testimonis de les persones de referència que s'havia entrevistat, és per això que es van seguir una sèrie d'instruccions i orientacions que van facilitar aquest complex procés.

- **Tasca 2.6. Anàlisi del discurs mitjançant la taula d'anàlisi**

Per tal de simplificar el procés d'anàlisi utilitzarem dues ferramentes que van afavorir la comprensió d'aquesta fase dins del procés metodològic. La primera va ser una taula d'anàlisi (fig.2) amb les principals categories i subcategories extretes de la primera part de la investigació i recerca.

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	CATEGORIES	SUBCATEGORIES
PATRIMONI	Ambiental	HORTA	Alimentació
	Destrucció		No preservació
	Activitats culturals		Orígens
	Fets bons		Salut
TERRITORI	Reurbanització	LLUITES VEÏNALS	Sobirania alimentària
	Problemes socials		Problemàtica sentida
	Defensa territorial		Desinformació
	Identitat de poble		Participació ciutadana
	Relació amb la ciutat		Iniciatives
ARQUITECTÒNIC	Projectes de futur	ETNOLOÒGIC	Participació
	Connectivitat		Llauradors/es
	Barreres		Comunitat
	Carències		Identitat de poble

Fig. 2. Taula d'anàlisi amb les categories i subcategories

La segona, va ser a partir d'una tècnica dinàmica i participativa que va consistir en el dibuix de "siluetes deconstruïdes" (foto 1), açò va fomentar el treball cooperatiu i la confiança de l'equip.

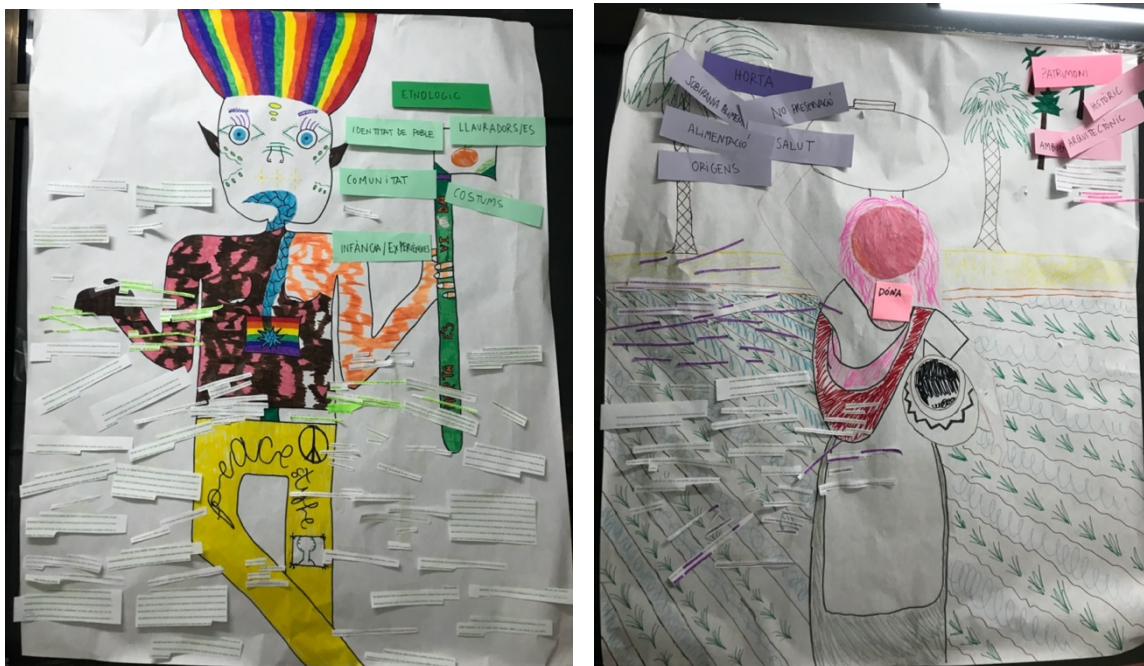

Foto 1: Siluetes deconstruïdes per a l'anàlisi

L'objectiu, per tant, era llegir i fer recerca a les transcripcions de frases i idees dels diferents testimonis i ubicar-les a les diferents categories i subcategories. Posteriorment, amb la tècnica de les siluetes, es pintaven les frases importants amb el color que s'havia assignat a la categoria corresponent, es retallaven i es pegaven per tal de connectar-les.

Açò va permetre, en primer lloc, ajudar-nos a extraure les conclusions de les diferents entrevistes, i també conèixer els relats del que va passar i malauradament encara actualment passa, posar el mercat i el capital en el centre en compte de la vida de les persones.

○ **Tasca 3: Pràctica d'observació de l'espai urbà i periurbà**

Aquesta activitat s'ha fet el disseny del quadern de camp per a l'anàlisi urbà i la realització d'un recorregut per l'espai urbà i periurbà de Castellar l'Oliveral.

A la primera part, per al **disseny del quadern** i tenint en compte la nova mirada amb la qual repensem els espais després del mapeig fotogràfic del barri, s'han definit alguns criteris per tal d'analitzar la pedania i així recollir més informació sobre el territori a través d'altres tècniques qualitatives que encara no havíem utilitzat (com ara l'observació).

Sent conscients d'allò que havíem pogut veure prèviament a la passejada, ens interessava detindre'ns en elements que visibilitzaren com és i com es distribueix l'espai urbà, és per això que es delimitaren els següents criteris:

- Proximitat
- Vitalitat
- Diversitat
- Autonomia
- Representativitat

Posteriorment es dissenyaren els indicadors o ítems que es feren servir per a l'anàlisi i la graduació o els nivells de resposta.

A la segona part, abans de realitzar **el recorregut** (Annex 5.1), es va investigar i analitzar la pedania. Per a això, es va dividir el territori en zones per a l'anàlisi, i durant l'itinerari es van anar realitzant fotografies de cadascun dels elements que s'havien identificat com a claus o crítics per a l'anàlisi.

Abans d'emplenar el quadern de camp amb les diferents fotografies es va desenvolupar una tasca de reflexió a partir d'un document d'anàlisi (Annex 5.2).

- **Tasca 4: Cartografia social al Colegi Públic (CEIP) Castellar l'Oliveral**

La cartografia social o tècnica del mapeig col·lectiu va estar tot un èxit, no tan sols per tot el que es va posar en pràctica (dinamització i execució d'una tècnica prèviament dissenyada i organitzada), sinó també per tot el que l'alumnat va aprendre durant tot el procés.

La cartografia es va fer a les xiquetes i xiquets des de 4t de primària fins a 6é, hi havia dos grups de cada classe (A i B) i cadascun d'aquests estava conformat per 23-25 persones.

Per a la realització d'aquesta tècnica qualitativa, vam dividir la tasca en dues parts: conceptual i procedimental.

A la **primera part**, d'una banda, es va **teoritzar sobre les temàtiques** triades. A partir de les conclusions extretes de les entrevistes individuals i tenint en compte les categories i subcategories sobre les quals havíem treballat, es van escollir 4 temàtiques a treballar durant l'activitat del mapeig.

Les temàtiques van ser: Escola, oci i temps lliure, horta i alimentació, parc i plaça.

A continuació, l'alumnat va fer una recerca documental sobre aquestes, per tal d'entendre millor com poder treballar amb l'alumnat aquestes edats els temes sobre els quals anaven a treballar.

I, d'altra banda, es va explicar la tècnica del mapeig: què és, com dissenyar-ho, algunes recomanacions, pràctiques i experiències d'altres col·lectius per afavorir la creativitat i el disseny de les activitats que utilitzaríem, etc.

Tot seguit, es va iniciar el **disseny del taller de mapeig**, es formaren dos equips de treball i repartiren els grups amb els quals treballaria cadascun d'ells (fig.2).

HORA	DILLUNS	DIMARTS
9:30-10:15	6A (grup 1)	6B (grup 2)
10:15-11:00	5B(grup 2)	5A(grup 1)
11:30-12:15	5A(grup 1)	6A(grup 1)
12:15-13:00	6B(grup 2)	5B(grup 2)
15:00-15:45	4B(grup 1)	4B(grup 1)
15:45-16:30	4A(grup 2)	4A(grup 2)

Fig.2: Planificació equips de treball i grups classe del CEIP

A més, es realitzaren unes recomanacions per al mateix, que consistien en:

- Tindre en compte les limitacions i adaptacions a l'audiència participant.
- Elecció de les tècniques de dinamització grupal.
- Organització metodològica de les sessions (dues sessions de 45 minuts).

Per a la segona part, l'**execució** del taller de mapeig, tal com mostra la figura 2 es va treballar al llarg de dos dies al centre educatiu en horari de 9 a 16.45. A l'annex 6 i 7, s'observen algunes fitxes d'activitats executades per un dels grups i també les evidències documentals d'aquells dos dies.

En conclusió, la idea principal era recollir informació per veure que pensava la franja de població infantil de Castellar l'Oliveral i concretament dels temes escollits (horta i alimentació, oci i temps lliure, parc i plaça i escola).

○ **Tasca 5: Disseny i dinamització d'una acció participada comunitària**

L'última tasca ha consistit en el disseny i dinamització d'una acció participada comunitària en la plaça del Mercat Castellar-l'Oliveral.

Prèviament al disseny de la mateixa, es va teoritzar de nou sobre els conceptes i temàtiques escollides, això va permetre a l'alumnat obtindre el màxim d'informació i planificar activitats i tècniques rellevants no tan sols per al públic al qual es dirigien, sinó també a l'espai on s'executaria l'acció.

Aquesta acció va permetre prendre més informació al voltant de com la comunitat veu Castellar l'Oliveral, i quines són les problemàtiques que els/les afecten, però també va ajudar a construir un mapa sentit de les persones que habiten aquesta pedania.

La idea era animar i ocupar la plaça, i transformar un espai quotidià que no sol ocupar-se en un espai per a totes i tots. Per a això, es dissenyaren **3 espais** diferents (Annex 8):

- **Espai d'arbre dels sentiments** (Annex 8.1)

Amb algunes de les frases més emotives extretes de les entrevistes es realitzaren polseres i es penjaren com si fora un arbre en meitat de la plaça, així quan les persones s'apropaven podien agafar una de record.

- **Bústies de recollida d'informació** (Annex 8.2.)

A partir de les temàtiques es plantejaren unes bústies amb qüestions sobre:

- La connectivitat a Castellar
- El treball.
- L'ampliació del port.
- L'horta.
- Què es troba a faltar, etc.

Les persones s'apropaven i amb l'ajuda de l'alumnat que dinamitzava l'acció contestaven les preguntes amb alguns post-its que posteriorment pegaven sobre les caixes.

- **Espai Photocall** amb bafarades i missatges com "Som veïnat, Som patrimoni, L'horta és vida, defensem l'horta, etc." i punt musical (Annex 8.3).

3. Anàlisi i resultats

Tal com s'observa al punt anterior (*2. Metodologia*) totes les tasques realitzades per l'alumnat han estat essencials per a la recollida d'informació. Seguidament a aquest treball d'investigació, s'ha realitzat una anàlisi de tota la informació rellevant recollida, i que serà primordial per a la investigació social sobre Castellar l'Oliveral, concretament sobre l'àrea de treball de Salut Comunitària i Sobirania alimentària.

La teorització prèvia dels temes claus, així com la codificació en categories i subcategories (fig.2) han facilitat el disseny de la taula d'anàlisi que s'ha utilitzat per al mateix.

En les pàgines següents s'observen les taules d'anàlisi (taula 1 i 2). Aquestes estan compostes per 5 columnes: categories, subcategories, evidències, conclusions i demandes. Al segmentar la informació d'aquesta manera s'ha posat de manifest amb major claredat i comprensió les demandes de la comunitat recollides amb la tècnica del mapeig col·lectiu i amb l'acció participada comunitària.

Així mateix i com a tancament de la investigació s'ha elaborat un informe final en tota la informació obtinguda.

3.1. Taula 1: Taula d'anàlisi a partir de la tècnica del mapeig col·lectiu (tasca 4).

CATEGORIES	SUBCATEGORIES	EVIDÈNCIA	CONCLUSIONS	DEMANDES
PARC I PLAÇA	ACTIVITATS	-voy al parque a jugar con mis amigos -Ir a leer - charlando -juego a fútbol -Ver animales -juego con la bici -voy a pasar un buen rato - Ver los pájaros	Van a jugar i realitzar diferents activitats com berenar o parlar.	<p><u>Transformar l'espai públic en un espai per a totes</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoure processos participatius per transformar l'espai. - Crear nous espais d'oci i de convivència.
	EMOCIONS	-me gusta el parque porque me siento libre -me divierto mucho -me lo paso super bien -voy muy pocas veces, pero cuando voy me lo paso super bien.	Gaudeixen molt al parc	
	OPINIONS	Me gustaría que tuviera más árboles. - No hay muchos bancos. -Los coches están muy cerca. - Siempre hay mucha gente y a veces nos tenemos que ir a otro lado. -Me gustaria que hubiera más parques donde jugar, con más columpios.	Els/les agradaria que el parc fora diferent, o que hi haguera més parc i places.	

ESCOLA	ASSIGNATURES	<p>-me gustan los viernes porque están todas mis asignaturas favoritas en clase Me gusta cuando me dejan pintar -estas son mis asignaturas favoritas de cada día: Lunes: religión Martes: educación física Miércoles: valores Jueves: castellano Viernes: música Me gustaria leer más en el colegio.</p>	<p>Les assignatures preferides són les matemàtiques, llengua, educació física.</p>	<p>Afavorir la convivència i millorar la relació de l'estudiantat amb l'escola</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoure activitats relacionades amb les assignatures que els agraden. - Millorar la convivència a partir de jornades culturals i festives. - Promoure el foment de la lectura.
	SENTIMENTS	<p>-diversión con mis amigos -aburrimiento -me gusta estudiar -voy a aprender -voy a hacer deberes -vengo a sufrir mucho -hacemos cosas divertidas -Machismo.</p>	<p>La majoria de les opinions són negatives, tot i que hi ha altres positives. Algunes de les persones exposen que hi ha actituds xenòfobes i masclistes.</p>	
	ACTIVITATS	<p>- Jugar -Hacer deberes -Convivir. -Leer -Estudiar -Ayudar -Mancharse en el patio. -Correr en los pasillos.</p>	<p>Consideren l'escola com un espai de convivència on ajudar-se, etc.</p>	

ALIMENTACIÓ I HORTA	OPINIONS	<ul style="list-style-type: none"> -voy a comprar con mi madre -compramos comida -compro con mi madre en consum --compro con mis padres -compre fruita amb el meu pare -comprar chuches y monsters -compro comida para casa. Se necesita mucho dinero para comprar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Compren sobretot al charter i consum. - La majoria de vegades soles estar acompanyades per les seues famílies. - Els productes que més consumeixen són xuxes, xocolata i fruites. - Hi ha alguns alumnes que consumeixen Monster. 	Fomentar hàbits saludables vinculats amb l'horta i el territori que habiten.
	ACTIVITATS	<ul style="list-style-type: none"> -Acompanye al meu iaio -Plantem fruites. -Se necessiten semilles. -Veure insectes i agafar verdures. -Recollim aliments i plantem. -Robem lletugues. -Comprar ropa 	<ul style="list-style-type: none"> -Moltes persones tenen família amb hort, i coneixen paraules com cultivar, retomatar, cultivar, etc. -Els agrada realitzar activitats a l'aire lliure i a l'horta. 	
	EMOCIONS	<ul style="list-style-type: none"> -M'agrada molt passejar per l'horta. -La tomata està molt bona. -Cultivar és molt divertit. - El meu iaio m'ensenya moltes coses. 	<p>Totes les emocions relacionades amb l'alimentació són molt positives.</p>	

OCI I TEMPS LLIURE	ESPAIS	-voy a la iglesia a rezar -voy a karate -campo de futbol -Hago coro y solfeo. -Me gusta ir al parque -Voy a la plaza con mis amigos.	Els espais als que van són molt variats, destacar que els agrada passar temps fora de casa, a la plaça i al parc. Però exposen que no tenen espais suficients.	<ul style="list-style-type: none"> - Crear nous espais d'oci i de convivència. - Fomentar activitats lúdiques per a la franja de població infantil relacionades amb esports i hàbits saludables
	HOBBIES	-Me encanta patinar. - Juego al fútbol con mis amigos. -En el parque me gusta ir a columpiarme. -La plaza charlo con mis amigos. -Me gusta contar chismes con mis amigas. -Ir a pescar con mi amiga a la marchal.	Tenen molts hobbies relacionats amb l'activitat física, l'esport i la creativitat.	
	DIES PREFERITS	El divendres porque quede en les meues amigues. El dijous perquè tinc taekondo. El dilluns perquè veig als meus amics. -El divendres porque tinc futbol. El dissabte perquè juegue partits de futbol. Los miércoles porque hago gimnasia ritmica.	Els dies preferits són molt variats, no tots coincideixen en que és el cap de setmana	

3.2 Taula 2: Taula d'anàlisi a partir de l'acció participada comunitària (tasca 5)

CATEGORIA	SUBCATEGORIA	EVIDÈNCIA	CONCLUSIONS	DEMANDES
HORTA	RELACIONS	-Ens coneguem tots. -Coneix molts familiars. -Conozco a Carmen y a la señora de las naranjas. -Consumo de mi propia huerta. -Conec a Bruno, Mercedes, Amparo y als marineros.	Al ser un territori petit es coneixen les unes amb les altres i tenen en les seues vides gent que està molt relacionada amb l'horta.	<p>- Millorar la convivència i la relació entre la comunitat.</p> <p>- Sensibilització del territori: horta, consciència identitària...</p>
	COMUNITAT	-La gente es muy guarra: dejan las bolsas de basura en cualquier sitio sin importarles nada. -	Hi ha queixes de unes persones a altres per no cuidar el territori al qual viuen, quan haurien de contribuir totes a mantenir-lo sa.	
	DISTÀNCIA	-Nosotros vivíamos en un sitio con todo alejado y esto es la gloria.	El fet de tindre transport públic els fa estar més integrats al centre de Castellar, perquè en viure a les anares del territori el fet d'anar fins a uns certs llocs era complicat.	
	PRODUCTES	-No hay espacio para la venta. -Falta de cumplimiento en las promesas -Mas productos ecológicos. -Molt bons. -Molt bons, ecològics i cars.	No existeixen molts espais per a la venda de productes frescos i ecològics.	

		<ul style="list-style-type: none"> -Muy bueno, suelo comprar acelgas. -Els millors, siempre y cuando la compras fresca. 		
	ACTIVITATS	<ul style="list-style-type: none"> - Inversiones para parques y jardines. - L'horta para pasear. - L'horta per a llaurar i viure. - Sin apoyo no hi hauria horta. - És natura i és ambient. - Recuperar la educación de la huerta es la juventud. - L'horta es la ostia. 	<p>Cal recuperar la cultura de l'horta en els joves.</p> <p>L'horta és per a passejar, llaurar i viure.</p> <p>Fa falta suport per a la conservació de l'horta.</p>	
AMPLIACIÓ DEL PORT	Luites veïnals	<ul style="list-style-type: none"> -Nada de acuerdo, están arrasando huertas y pueblos -No estoy de acuerdo -Posiblemente no sea necesario -Desaparición de Castellar -Treball per a la gent 	La majoria no està d'acord	<ul style="list-style-type: none"> - Fomentar l'associacionisme com a eina de cohesió social i promoció de la xarxa ciutadana, així com un instrument per a evidenciar i visibilitzar les demandes de la comunitat. - Rescatar la història i promoure pràctiques per a formar una ciutadania crítica, responsable i participativa amb els problemes i conflictes socials.

DEMANDES	SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> -Màs vigilancia -Màs policia -De tot -La guardia civil -vandalismo, más policia -comisaría guardia civil 	La gent demana més cos policial per a evitar el vandalisme	
	URBÀ	<ul style="list-style-type: none"> -carreteras bidireccionales -abrir más calles -arreglar asfaltos -arreglar la calle Figuereta -arreglar ajugeros de las aceras -arreglar la calle Vicente Puzol. 	Més cura i reparació dels carrers.	

OCI	OCI I TEMPS LLIURE	<ul style="list-style-type: none"> - Charrar amb les persones. - Pasear, tomar café, ir al mercado. - Pasejar sense arbres i anar al centre cívic. - Martes y jueves gym (9 a 10h) y cultura general (5 a 7h) 	<ul style="list-style-type: none"> - Entre el que més valoren és poder passejar, prendre café i anar al mercat. - Els espais públics com l'ajuntament i el centre clínic són els més ben valorats. 	<p>- Afavorir i promocionar l'ús d'equipaments municipals a partir d' activitats, tallers, etc.</p> <p>Dirigits a tota la comunitat.</p>
CONNECTIVITAT AT	CONNECTIVITAT	<ul style="list-style-type: none"> - Es bona. - Mala, regular i mala - Molt conecat i canvis constants de línies. 	Mala connectivitat des dels últims canvis de direccions.	
COMUNITAT	Relaciones/ Participación	<ul style="list-style-type: none"> - Molt bona gent. - Treball oer al poble per a mantindre'l cuidat. - Muy agusto en Castellar, me he hecho al pueblo. - No nos relacionamos porque cada uno va a lo suyo. - Som una comunitat molt acceptable, pensem com poble o ciutat. 	Hi ha opinions confrontades on un grup de gent creu que la comunitat de Castellar en un poble unit i altres opinen que "cadascun va a la seua".	Sensibilització del territori.

Així doncs, i després de la lectura i anàlisi de les taules, s'observen algunes demandes fonamentals per a la investigació realitzada a Castellar l'Oliveral.

D'una banda, **al mapeig col·lectiu, els resultats** evidencien:

- La necessitat de transformar el territori i contribuir a la creació de nous espais que afavorisquen l'oci i la qualitat de vida i drets de les xiquetes i xiquets.
- Fomentar hàbits saludables vinculats amb l'horta i el territori que habiten.
- La importància d'afavorir la convivència i millorar la relació de l'estudiantat amb l'escola.
- Promoure activitats lúdiques per a la població infantil relacionades amb esports i hàbits saludables a l'escola o altres equipaments municipals.

Fruit d'aquests resultats i com a futurs/es animadores socioculturals, resulta interessant proposar algunes **activitats** que es puguin dissenyar i executar una vegada finalitze la nostra investigació social. Algunes d'aquestes podrien ser:

- Jornades de convivència relacionades amb la interculturalitat, el feminisme, el canvi climàtic i la diversitat d'identitats.
- Promoure el foment de la lectura a través de tallers i altres activitats.
- Activitats intergeneracionals amb llauradors/es de Castellar.
- Fem un hort a l'escola.

D'altra banda, **l'acció participada** va permetre arribar a més franges de població i algunes de les demandes coincideixen en les recollides a altres tècniques com l'observació o les entrevistes. Els **resultats** que s'extrauen de l'anàlisi són:

- La importància d'actuar sobre la millora de la convivència i la relació entre la comunitat.
- Transformar l'espai públic en un espai per a totes i tots a partir de la promoció de processos participatius.
- Promoure la sensibilització del territori a través del coneixement i la vinculació a l'horta, així com el reconeixement de què és i que suposa la consciència identitària.
- Fomentar l'associacionisme com a eina de cohesió social i promoció de la xarxa ciutadana, així com un instrument per a evidenciar i visibilitzar les demandes de la comunitat.
- Rescatar la història i promoure pràctiques per a formar una ciutadania crítica, responsable i participativa amb els problemes i conflictes socials.
- Afavorir i promocionar l'ús d'equipaments municipals a partir d'activitats, tallers, etc. dirigits a tota la comunitat.

De la mateixa manera que amb el mapeig, d'aquests resultats també sorgeixen algunes idees **d'activitats**:

- Campanyes de sensibilització:
 - o Millora de la convivència.
 - o Som horta.
- Activitats per a la consciència identitària
- Programar amb major freqüència la venda de productes de proximitat.
- Activitats de sensibilització de l'horta i participació juvenil.
- Exposicions per Castellar.
- Concursos de fotografia social.
- Major contacte amb entitats activistes i promoció de l'associacionisme i el teixit social.
- Activitats a l'IES per a la conscienciació política.

4. Conclusions

Com s'ha vist al llarg del treball, la cartografia social ha estat l'eix central del projecte educatiu intermòdul, en el qual a través de diferents tasques s'ha realitzat una investigació social en profunditat que evidència reptes i qüestions socials que viu la pedania de Castellar.

Les societats actuals requereixen una educació emancipadora que promoga competències socials i ciutadanes que facen a l'alumnat conscient de la complexa realitat en la qual viu i li active a buscar solucions als múltiples problemes que en ella existeixen.

És per això fonamental, realitzar aquest tipus de projectes vinculats a la investigació i a les ciències socials, fugint de propostes rígides i proposant un canvi de paradigma que en lloc de posar el focus en "el servei prestat" ho transforme en "**Art + cultura + comunitat + ecofeminisme**" i ho tradueixca en la cocreació d'espais de trobada i desenvolupament cultural comunitari i de corresponsabilitat compartida entre l'institut, la ciutadania i altres entitats o organitzacions, des d'una mirada polièdrica a partir de pràctiques situades, col·laboratives i participatives que articulen sabers i experiències diverses.

En definitiva, a partir dels aprenentatges assolits en aquesta experiència, considerem que qualsevol proposta d'investigació social, desenvolupada a partir d'experiències reals fora de la institució educativa, possibiliten i potencien:

- L'anàlisi reflexiu i creatiu als diferents contextos (tant local com global).
- L'activació d'una mirada crítica i analítica sobre la realitat social, política i de gènere, així com la comprensió de les problemàtiques que ens envolten.
- El desenvolupament de metodologies de treball col·laboratiu i la integració d'habilitats de contacte per habitar les tensions i els conflictes.

5. Annexos

5.1. Annex 1: Dossier de treball per al projecte intermòduls: Cartografia de Castellar l'Oliveral

PROJECTE INTERMÒDULS
PRÀCTICA 1.- CARTOGRAFIA DE CASTELLAR-L'OLIVERAL

PrOJeCTe InTERmòDuLS

PRÀCTICA 1. CARTOGRAFIA DE CASTELLAR- L'OLIVERAL

PROJECTE INTERMÒDULS
PRÀCTICA 1.- CARTOGRAFIA DE CASTELLAR-L'OLIVERAL

ÍNDEX

TASCA 1: IDENTIFICACIÓ BÀSICA I CARTOGRÀFICA

TASCA 2: RELATS COMUNITARIS I HISTÒRIES DE VIDA:
TRANSCRIPCIÓ D'ENTREVISTES- ANÀLISI DEL DISCURS

TASCA 3: PRÀCTICA D'OBSERVACIÓ DE L'ESPAI URBÀ I PERIURBÀ

TASCA 4: CARTOGRAFIA SOCIAL AL COLEGI PÚBLIC
(CEIP) CASTELLAR-OLIVERAL

TASCA 5: DISSENY I DINAMITZACIÓ D'UNA ACCIÓ
PARTICIPADA COMUNITÀRIA

TASCA 6: ELABORACIÓ D'UN INFORME FINAL: LA
MONOGRAFIA COMUNITÀRIA

5.2. Annex 2: Mapa de Castellar l'Oliveral per a la identificació cartogràfica

5.3. Annex 3: Document d'anàlisi per al mapeig fotogràfic al voltant de l'urbanisme

Finalitzem el taller de mapeig col·lectiu....

Dissena una cartografia utilitzant l'aplicació de Google Maps

1. Titula el plànol "Repensar els espais".
2. Selecciona 5 fotografies (les 3 que feres tu i dos més de les companyes). Troba i col·loca en el plànol cadascuna de les imatges (al igual que faig jo al tutorial de vídeo).
3. Descric breument cadascuna de les fotografies de forma objectiva (plànol denotatiu).
4. Valora, mitjançant l'anàlisi fotogràfic, cadascuna de les fotografies. Utilitza aquesta "escala d'estimació" per a valorar els llocs que apareixen a la imatge en termes d'entorn segur.

Criteri	Indicador	Graduació				
Visible	És capaç de promoure la visibilitat simbòlica i social de les dones com subjectes actius.	1	2	3	4	5
Vigilat	Permet l'exercici de la vigilància informal, solidària i no autoritària.	1	2	3	4	5
Senyalitzat	Presenta marques llegibles (visuals, acústiques i tàctils), no sexistes i diverses.	1	2	3	4	5
Equipat	Les infraestructures podem possibilitar o recolzar les activitats de la vida quotidiana.	1	2	3	4	5
Vital	Garanteix la diversitat d'activitats, la trobada o les relacions socials.	1	2	3	4	5
Comunitari	És capaç d'afavorir el sentiment de pertinença i reforça la cohesió.	1	2	3	4	5

5. Trau la mitjana de cadascuna de les puntuacions i afegeix, a la descripció anterior, la puntuació (exemple: Valor d'entorn segur: 4).
6. Imprimeix el plànol en pdf i penja'l com a tasca.

5.4. Annex 4: Evidències documentals i fotogràfiques de la realització de les entrevistes i històries de vida

Foto: Entrevista a Bruno (llaurador)

Foto: Entrevista a Amparo (llauradora)

Foto: Entrevista a Jordi (llaurador)

Foto: Entrevista a Desemparats (afectada pel Pla Sud)

Foto: Entrevista a Empar (presidenta associació de veïnes de Castellar l'Oliveral)

5.5. Annex 5: Passejada de l'institut a Castellar l'Oliveral

Annex 5.1. Recorregut

Annex 5.2. Taula anàlisi per reflexionar sobre les fotografies

INSTANTÀNIA DE LA QUOTIDIANEITAT		QUÈ TRANSMET	NUMEREM LA IMATGE												
QUÈ MOSTRA	TITULA LA IMATGE	ASPECTES SOCIO-URBANÍSTICS normatiu i feminista <table border="1"> <tr> <td>amb base material</td> <td>incorpora aspectes de gestió, ús i temporals</td> </tr> <tr> <td>estandarditzat i homogeneïtat disciplinador</td> <td>adaptat i flexible</td> </tr> <tr> <td>aliè i estàtic</td> <td>integra diversitat i desigualtat</td> </tr> <tr> <td>prioritza allò productiu</td> <td>d'acord amb la realitat de context</td> </tr> <tr> <td>centrat en l'autosuficiència i l'individualisme</td> <td>es basa en la sostenibilitat de la vida</td> </tr> <tr> <td></td> <td>té en compte la dependència i la vida comunitària</td> </tr> </table>	amb base material	incorpora aspectes de gestió, ús i temporals	estandarditzat i homogeneïtat disciplinador	adaptat i flexible	aliè i estàtic	integra diversitat i desigualtat	prioritza allò productiu	d'acord amb la realitat de context	centrat en l'autosuficiència i l'individualisme	es basa en la sostenibilitat de la vida		té en compte la dependència i la vida comunitària	Icones per a la classificació
amb base material	incorpora aspectes de gestió, ús i temporals														
estandarditzat i homogeneïtat disciplinador	adaptat i flexible														
aliè i estàtic	integra diversitat i desigualtat														
prioritza allò productiu	d'acord amb la realitat de context														
centrat en l'autosuficiència i l'individualisme	es basa en la sostenibilitat de la vida														
	té en compte la dependència i la vida comunitària														
TEMÀTIQUES DE LES QUE PARLA	PROTAGONISTES														

5.6. Annex 6 : Fitxes d'activitats de la cartografia social

Annex 6.1. Fitxa activitat introducció

TÍTOL Dinamica de presentación La Palmada		
AGRUPAMENT (no persones, edat):6A:23 niños/as de 11 años.5A:18 niños/as de 10 años. 4B:17 niños /as de de 9 años 23, 17, 18 personas con edades entre los 9 y los 11 años.	Localització: CEIP Castellar- Oliveral	Temps de realització: 10 min
		Calendarització: 28 de Noviembre
OBJECTIUS - <i>Conseguir que se sepan nuestros nombres y nosotros el de ellos/as.</i> - <i>Romper el hielo.</i>		
METODOLOGIA/ DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	<i>Tenemos que decir nuestro nombre y dar una palmada dirigida al compañero/a que quieras,el compañero/a deberá decir su nombre y pasar la palmada a otra persona, y así sucesivamente hasta que digan todos los nombres.(hacer un ejemplo)</i>	
RECURSOS	MATERIALS FUNGIBLES I NO FUNGIBLES	
	HUMANS : los alumnos y alumnas	
	ECONÒMICS : nada	
	ESPACIALS : el aula	
AVALUACIÓ (Inicial, continua, final)		

Annex 6.2. Fitxa activitat mapeig col·lectiu

TÍTOL CARTOGRAFIA CASTELLAR-OLIVERAL		
AGRUPAMENT (no persones, edats): -Entre 17,18,23 personas y entre 9 y 11 años. -Entre 9 y11 años.	Localització: colegio de Castellar-Oliveral	Temps de realització: 25minutos
		Calendarització: 29 de Noviembre
OBJECTIUS - Recoger información de los niños/as del colegio de Castellar para hacer un análisis de la realidad apartir de una cartografía.		
METODOLOGIA/ DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT	Se reparten en 2 o 3 grupos dependiendo de las personas ,les repartimos a cada grupo un mapa de Castellar-Oliveral, en el que se les indicará con un punto verde y las palabras "estamos aqui" para saber dónde se encuentran. Se les repartirá 4lugares de Castellar (un parque, el colegio, la plaza y el ayuntamiento), que tendrán que recortar y pegar con celo en el sitio del mapa que crean que están esos lugares. Después les daremos possits para que describan lo que hacen en ese sitio. Y añadiremos pegatinas a cada grupo con los días de la semana (lunes, martes, miércoles...)	
RECURSOS	MATERIALS FUNGIBLES I NO FUNGIBLES	
	HUMANS	
	ECONÒMICS : poss-its	
	ESPACIALS : el aula	
AVALUACIÓ (Inicial, continua, final)		

5.7. Annex 7 : Fotografies i altres evidències documentals del mapeig col·lectiu

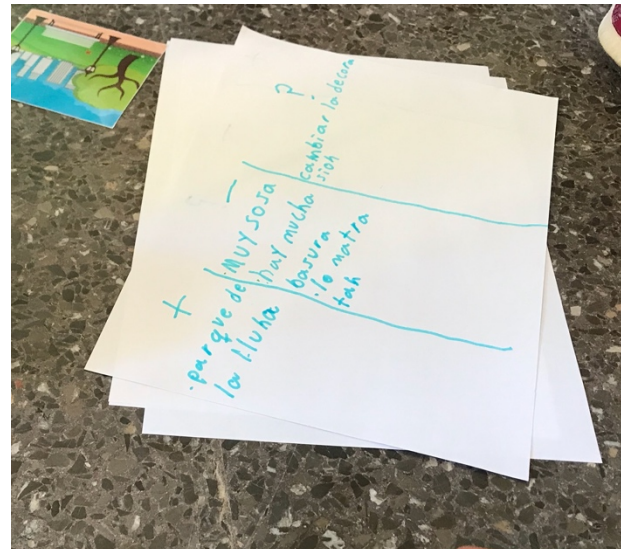
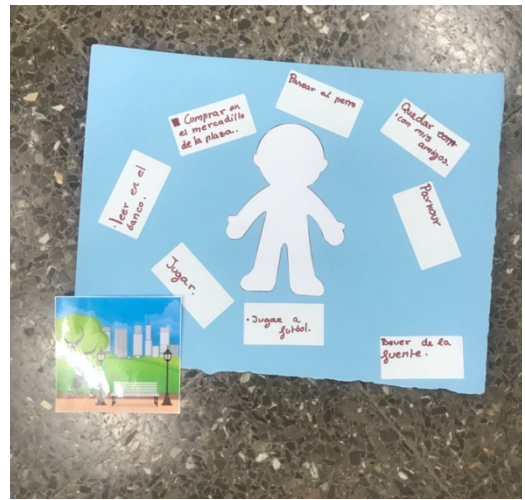

Foto: Mapeig col·lectiu equip de treball 2.

Cartografia social a Castellar l'Oliveral: Salut comunitària i sobirania alimentària
1r TASOCT. IES Jordi de Sant Jordi

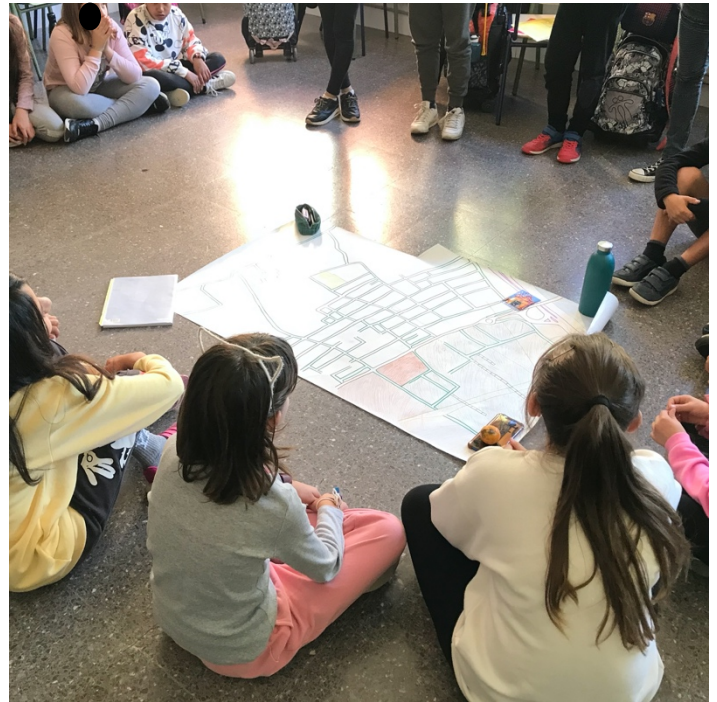
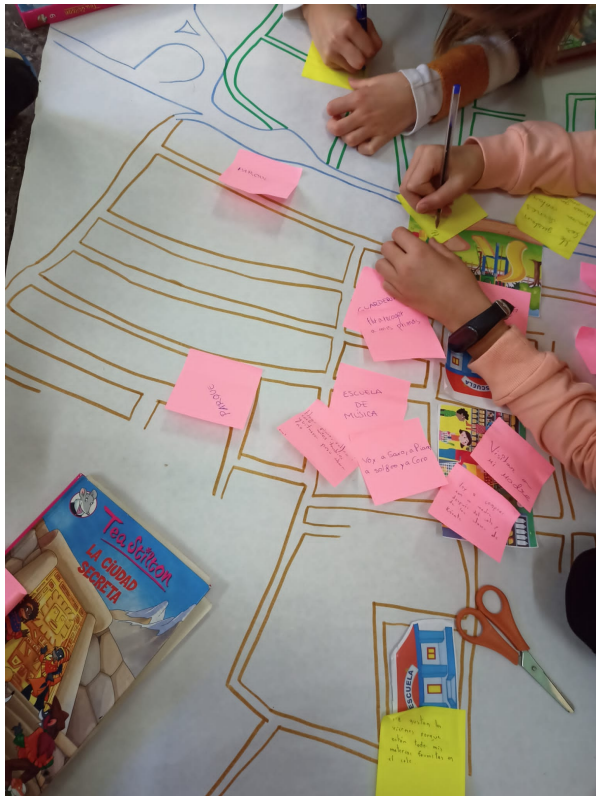

Foto: Mapeig col·lectiu equip de treball 1.

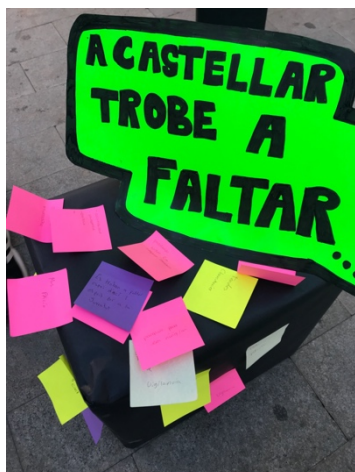
5.8. Annex 8: Fotografies i evidències documentals de l'acció participada comunitària

Annex 8.1. Fotografies de l'espai: L'arbre dels sentiments

Annex 8.2. Fotografies de l'espai: Bústia de recollida d'informació

Annex 8.3. Fotografies de l'espai: Photocall amb bafarades i missatges

